

В.В.Курченко (Нью-Йорк, США)

IV ГРИГОРЕНКІВСЬКІ ЧИТАННЯ В КОЛУМБІЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

16 лютого 2005 р. в Колумбійському університеті з ініціативи Центру українознавчих студій відбулися IV Григоренківські читання “Від українського правозахисного руху 1970-х рр. до Помаранчевої революції” (“From the Ukrainian Human Rights Movement of the 1970’s to the Orange Revolution”). Відкрив захід керівник програми професор історії *Марк фон Гаген (Mark von Hagen)*.

Доповідь президента інституту „Схід-Захід” *Адріана Геврика (Adrian Hewryk)* присвячувалася подіям в Україні кінця 2004 р., пов’язаним із президентськими виборами, і професійній роботі аналітичних інституцій, до числа яких входив інститут “Схід-Захід”.

Політолог *Андрій Григоренко*, який очолює фонд імені свого батька, генерала Петра Григоренка, повідомив про розширення діяльності фонду та відкриття самостійного вебсайту за адресою www.grigorenko.org. Головною метою діяльності фундації є збереження, використання й експонування документів, публікацій та інших пам’яток боротьби з тоталітаризмом, зокрема Української Гельсинської групи. А.Григоренко нагадав присутнім етапи з життя П.Григоренка, наголосивши, що важливість відстоювання національних прав гноблених народів Петро Григорович збагнув ще в 1960-х рр. Відтоді ці проблеми були осердям його правозахисної діяльності.

Д-р *Павло Литвинов*, один із діячів правозахисного руху, у своїй доповіді зміг передати атмосферу помешкання подружжя Григоренків під час їхнього перебування в Москві. На нього, тоді ще молодого чоловіка, сильне враження справила особистість Петра Григоренка. На відміну від інших, здебільшого студентів-романтиків, він цілком усвідомлював механізм системи покарань інакшумців у СРСР. Професор П.Литвинов емігрував до США раніше, ніж сім’я Григоренків і зустрівся з ними тоді, коли генерала вдалося вирвати з радянської психіатричної неволі.

Надія Світлична підкреслила, що вже 1976 р. Петро Григорович став членом-засновником Української Гельсинської групи. На її думку, ця подія була дуже важливою, хоча сприймалася неоднозначно. У листопаді 1978 р. Надія Світлична разом із Петром Григоренком узяли участь у з’їзді Світового конгресу вільних українців. “Пригадую, яку хвилю невдоволення певної частини делегатів викликало те місце у виступі Григоренка, де він сказав, що сподівається на самостійність України, але йому небайдуже, чи вона буде демократична, чи фашистська”, – промовила Н.Світлична. Петро Григорович не дожив до повалення радянської системи, але ідеї, які він сповідував – гідності й свободи кожної людини – проросли у виступах на Майдані наприкінці 2004 р., завершила свій виступ Н.Світлична. По цьому відбулася дискусія.